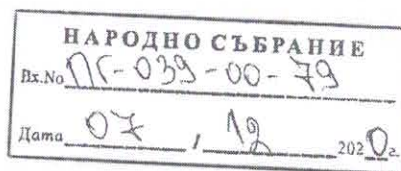

Изх. № О-20-110
04.12.2020 г.

Неофициален превод от английски език

До
Анна Александрова
Председател
Комисия по правни въпроси
Народно събрание на Р. България

Копие до:

Комисия по европейските въпроси и контрол на европейските фондове

Комисия по въпросите на децата, младежта и спорта

Комисия по труда, социалната и демографската политика

Комисия по вътрешна сигурност и обществен ред

Относно: Становище на УНИЦЕФ по Законопроект за изменение и допълнение на наказателно-процесуалния кодекс сигнатура 002-01-64

Уважаема госпожо Александрова,

Изпращам на Вашето внимание становище на УНИЦЕФ по Законопроект за изменение и допълнение на наказателно-процесуалния кодекс сигнатура 002-01-64.

УНИЦЕФ подкрепя процеса на реформа на законодателството, целящ укрепване на гаранциите за правата на децата, пострадали и свидетели на престъпление и децата в конфликт със закона и оценява високо системата за детско правосъдие в България и оценява високо предложенията за изменения и допълнения на Наказателно-процесуалния кодекс, транспониращи Директива (ЕС) 2016/800 на Европейския парламент и на Съвета от 11 май 2016 година относно процесуалните гаранции за децата, които са заподозрени или обвиняеми в рамките на наказателното производство (Директива 2016/800/ЕС) и допълващи транспонирането на Директива 2012/29/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 година за установяване на минимални стандарти за правата, подкрепата и защитата на жертвите на престъпления и за замяна на Рамково решение 2001/220/ПВР на Съвета (Директива 2012/29/ЕС).

По отношение на промените, свързани с правата на децата в конфликт със закона, предложените изменения в Наказателно-процесуалния кодекс, даващи приоритет на делата, свързани с деца, които са обвиняеми лица (параграф 1, член 22 (3), засилването на процесуалните гаранции за правата им да получават и разбират информацията за наказателното

производство (параграф 8), да им бъде направена личностна характеристика и да гарантиращи участието и подкрепата на родителите / настойниците (параграф 10), осигуряването на медицински преглед в случаите на задържане (параграф 10), забраната за разкриване на лична информация на непълнолетно обвиняемо лице (параграф 14), въвеждането на специализирана квалификация и знания за разследващите органи в рамките на досъдебното производство и съдиите, разглеждащи дела на непълнолетни лица (параграфи 9 и 16), са похвални усилия за осигуряване на най-висок стандарт за защита на правата на децата в конфликт със закона в съответствие с международните стандарти и транспониране на Директива 2016/800 / ЕС. В същото време следва да се отбележат някои въпроси, на които е необходимо да се обърне допълнително внимание.

На първо място измененията предлагат максимален срок за задържане под стража в досъдебното производство (параграф 11) до 5 месеца за тежки престъпления и до 1 година за престъпления, за които се предвижда наказание не по-малко от 15 години лишаване от свобода или по-тежко наказание, и до 2 месеца във всички останали случаи. Докато УНИЦЕФ разпознава значението на приемането на по-строги гаранции за прилагането на лишаването от свобода в краен случай и за най-кратък подходящ период - чл. 37, (б), Конвенция за правата на детето и чл. 10 от Директива 2016/800/ЕС, предложените максимални срокове за предварително задържане все още не отговарят на международните и европейските стандарти. Публикуваните мотиви и оценката на въздействието не предоставят никакви данни, анализи или аргументи за предложените максимални срокове на предварителното задържане, поради което предложенията трябва да бъдат допълнително обсъдени. Ако трябва да се направят промени в съответствие с Конвенцията за правата на детето и законодателството на ЕС, е необходимо да се въведат повече гаранции, че задържането и лишаването от свобода се използват като крайна мярка в краен случай и за минимален период от време, така че децата да не бъдат лишени от правото си на образование и тяхната реинтеграция да не бъде изложена на риск от дълги периоди на десоциализация в места за лишаване от свобода. Една от най-важните гаранции за горното са намаляването на предложените максимални срокове на предварителното задържане и въвеждането на широк спектър от алтернативни мерки, което не е разгледано в предложението.

На второ място, признавайки постигнатото от легализирането на добрите практики, разработени през последните години, за да се гарантира, че разследващите органи, работещи по досъдебни производства с непълнолетни лица и съдиите, председателстващи дела за непълнолетни обвинени в престъпления, имат специфична квалификация и знания за правата на детето (параграф 15), все още има нужда от цялостно транспониране на чл. 20 от Директива 2016/800 / ЕС. Следва да се гарантира, че всички служители на правоприлагащите органи и служителите в местата за задържане и лишаване от свобода, както и адвокатите, предоставящи правна помощ на деца, са обект на високи стандарти за обучение и квалификация като се направят съответни изменения в други закони, включително, но не сам; в Закона за изпълнение

на наказанията и задържането под стража, в Закона за адвокатурата и Закона за правната помощ.

По отношение на промените, свързани с правата на жертвите и свидетелите на престъпления, УНИЦЕФ високо оценява усилията за засилване на защитата на уязвимите жертви, особено на децата, чрез въвеждането на по-силни гаранции за правата на свидетели със специфични нужди за защита (параграф 4) и пострадалите от престъпления (параграфи 6 и 7), особено по отношение на въвеждането на индивидуалната оценка за нуждите от специални мерки за защита в Закона за подпомагане и финансова компенсация на жертвите на престъпления (параграф 25). Въпреки положителните промени, следва да обърнем внимание че са необходими повече усилия за пълно транспониране на Директива 2012/29 / ЕС и спазване на стандартите за защита на уязвимите жертви на престъпления, включително и най-вече на децата.

На първо място следва да се отбележи, че Наказателно-процесуалният кодекс все още не урежда изрично, че децата винаги се разглеждат като жёртви със специфични нужди за защита в съответствие с чл. 22, параграф 4 от Директива 2012/29 ЕС и за които се прави индивидуална оценка, за да се определи дали и до каква степен трябва да се възползват от специални мерки съгласно директивата.

На второ място, въпреки въвеждането на пострадали и свидетели със специфични нужди от защита, които трябва да се възползват от специални мерки за защита, текстът, регламентиращ очната ставка (чл. 143 от Наказателно-процесуалния кодекс), все още не предвижда изрично освобождаване от кръстосан разпит за жертви и свидетели със специфични нужди от защита, включително и най-вече децата. Имайки предвид, че международните и европейските стандарти поставят силен акцент върху необходимостта от адаптирани към децата производства и признават, че децата са особено уязвими към вторични и повторна виктимизация, сплашване и отмъщение, УНИЦЕФ би искал да посочи необходимостта от изменения на текстовете за очна ставка, така че децата и другите уязвими групи пострадали от престъпление да се възползват от най-високия стандарт на защита по време на наказателното производство, отчитайки, разбира се, правото на обвиняемия на защита.

И последно, бихме искали да обърнем внимание на уредбата на оценката на специфичните нужди от защита на пострадалите от престъпление. Предложеното изменение на допълнителните разпоредби на Наказателно-процесуалния кодекс (параграф 22), в което се посочва, че специфичните нужди от защита се определят по реда на Наказателно-процесуалния кодекс и по реда на Закона за подпомагане и финансова компенсация на жертвите на престъпления (ЗПФКЖП) е неясно. Наказателно-процесуалният кодекс регламентира, че специфичните нужди от защита могат да бъдат определени посредством експертиза, докато индивидуалната оценка по реда на ЗПФКЖП следва да се извършва от органите на Министерството на вътрешните работи, следователите или организациите за помощ на

жертвите. За да се приложат изцяло стандартите на Директива 2012/29 / ЕС и да се защитят правата на пострадалите от престъпления, промените в НПК следва ясно да уредят използването на индивидуалната оценка, направена по реда на ЗПФКЖП в наказателното производство.

УНИЦЕФ заявява своята готовност да продължи да подкрепя правителството и парламента в усилията да хармонизират законодателството и правоприлагането по отношение на децата, пострадали от и свидетели на престъпления и децата в конфликт със закона с европейските и международни стандарти в тази област, както и да предостави техническа помощ на всеки етап на законодателния процес.

Моля приеме, госпожо Александрова, уверенията в отличната ми към Вас почит.

С уважение,

/подпис/
Д-р Джейн Мунта
Представител на УНИЦЕФ в България